

## Xutbeya Kurdî (Kürtçe Hutbe)

### ŞIKIRKIRINA ALLAH Û SPASİKIRINA MIROVAN

وَإِذْ تَأَذَّنَ رَبُّكُمْ لَئِنْ شَكَرْتُمْ لَأَزِيدَنَّكُمْ وَلَئِنْ كَفَرْتُمْ إِنَّ عَذَابِي لَشَدِيدٌ

Û bînin bîra xwe ku: Rebbê we wiha îlan kir:

“Eger hûn şikir bikin, Ez ê nimetên xwe ji we re hîn zêdetir bikim. Lê eger hûn înkâr bikin û nankoriyê bikin, bizanibin ku ezabê Min gelekî dijwar e!”

(Sûreya Îbrahîm, 14/7)

مَنْ لَا يَشْكُرِ النَّاسَ لَا يَشْكُرِ اللَّهَ

“Kesê ku spasiya mirovan neke, şikira Allah jî nake.”

(Tirmizî, Birr, 35)

**Birayên min ên hêja, mumînên delal!**

Mijara xutbeya me ya îro, “Mûnasebeta di navbera şikir û înfâqê de” ye.

Şikir ew e ku mirov li hemberî qenciyeke ku dîtiye, razîbûn û minnetdariya xwe nîşan bide. Lê ji bîrkirina nimetekê an jî çavê xwe ji wê girtin, kufrana nimetê ye.

Allah (c.c.) dema ku mirov afirand, hesta şikirkirinê xist nav fitreta wî. Şikirkirin di heman demê de emrekî dînî jî ye.

Ji ber vê yekê, mirovê ku fitreta wî xerab nebûye, li hemberî îhsan û qencyên ku jê re tên kirin, spasiyê dike.

Di Qur’ana Kerîm de, li gelek deran tê bibîrxistin ku şikirkirin wezîfeyeke dînî ye.

“Ji Min re şikir bikin û li hemberî Min nankoriyê nekin.” (Beqere, 2/152)

“... Îbadeta Wî bikin û şikira Wî bikin. Hûn ê vegerin cem Wî.” (Ankebût, 29/17)

“Û nimetên Rebbê xwe behs bike û behs bike.” (Duha, 93/11)

Ev ayet emrê şikirkirinê diyar dikan.

Ji ber ku şikir awayê herî xalis ê bendetiya Xwedê ye, ji bo mirovan gelekî girîng e.

Di rîwayetekê de jî hatiye gotin ku: “Şikir nîvê îmanê ye.”

(Suyûtî, el-Câmiu’s-Sağîr, I, 107)

Hemû qencî û xweşikiyan Allah nesîbê me dike. Ew e ku ji destpêkê heta dawiyê hemû sedemên wan amade dike. Û dîsa Ew e ku wan di dema xwe de dişîne.

Ji ber vê yekê, di encamê de minnetdarî û şikir jî mafê Wî ne.

Hesta şikirkirinê, hem li hemberî nimetên îlahî û hem jî di mûnasebetên di navbera mirovan de bingehî ye.

Spasiya mirovan kirin, ne asteng e ku mirov ji Allah re şikir bike.

Di ayeta “Hem ji Min re û hem jî ji dê û bavê xwe re şikir bike” de, Allah şikira Xwe û spasiya dê û bav bi hev re tîne. (Loqman, 31/14)

Di hedîsa şerîf de hatiye gotin:

“Kesê ku ji bo tiştê hindik şikir neke, ji bo tiştê zêde jî şikir nake.”

Ev hedîs nîşan dide ku mirov şikirkirinê bi terbiye û perwerdehiyekê fêr dibe. Ev terbiye ji tiştên hindik dest pê dike û ber bi tiştên zêde ve diçe.

(Ahmed b. Henbel, Musned, 6/278, 375)

Ji ber ku hesta şikirkirinê di fitreta mirov de heye, şikirkirin hêsan xuya dike. Lê ji bo kesê ku di zarokatiya xwe de ev terbiye negirtibe, şikirkirin zehmet e.

Di rastiye de, di dilê her mirovî de hesteke şikir û minnetdariyê li hemberî nimetê û yê ku nimetê dide heye.

Lê heta ku ev hest were şiyarkirin û rê were nîşandan, mirov ew hemû nimetên ku wek baranê bi ser wî de dibarin, ne dibîne û ne jî wan hîs dike.

Ev ayeta Qur'ana Kerîm vê rastiye diyar dike:

**“Ji bendeyên Min tenê hindik kes bi awayekî rast şikir dikin.”**

Ji bo ku mirov bikaribe şikir bike û her dem şikira xwe bidomîne, pêwîst e ku ew terbiyeyekê bibîne.

Duaya Pêxemberê me (s.a.s.) jî vê zehmetiyê nîşan dide:

**“Ya Allah! Ji bo ku ez zikrê Te bikim, ji Te re şikir bikim û îbadeta Te bi awayekî xweşik bikim, alîkariya min bike.”**

(Nesaî, Sehiw, 68)

Pêxemberê me (s.a.s.) bi vê duayê ji Allah alîkarî xwestiye, da ku bikaribe vê zehmetiyê derbas bike.

Resûlê Xwedê (s.a.s.) bi kiryarên xwe jî ev yek nîşan daye. Ew bi şev ewqas îbadet dikir ku lingên wî diwerimîn.

Dema ku dayika me Hz. Aîşe jê pirsî, wî di bersiva wê de wiha got:

**“Ma ez nebim bendeyekî ku şikir dike?”**

Pêxemberê me (s.a.s.), ew qehremanê şikirê û şan û şerefa mirovahiyê, di vî amelê girîng de herî pêş de bû. Ev amel gelekî biqîmet e, lê kesên ku wî dikin gelek hindik in.

Ew her dem, rûdinişt û radibû, ji Xwedê re şikir dikir. Ji kesên ku dihatin cem wî re jî şikirkirinê tewsiye dikir.

Ev axaftina ku di navbera Hz. Dawûd û Allah (c.c.) de derbas bûye, nîşan dide ku hesta şikirkirinê bi xwe jî ji bo mirov nimetek e. Û ji bo vê nimetê jî divê mirov şikir bike.

Hz. Dawûd wiha ji Xwedê pirsî:

**“Ya Rebbî! Şikirkirina min bi xwe jî nimetek e ku Te daye min. Ji bo vê nimetê jî divê ez ji Te re şikir bikim. Wê demê ez çawa dikarim şikira Te bikim?”**

**Allah jî di bersiva wî de wiha got:**

**“Va ye, te niha şikir kir.”**

(Fîrûzâbâdî, Besâir, 3/338)

Di vê axaftinê de tê nîşandan ku şikirkirin bi xwe jî şikireke din dixwaze. Mirov nikare mafê vê şikirê bi temamî bîne cih. Û dema ku mirov vê bêçaretiya xwe fam dike, ev jî bi xwe şikir e.

Şikir çend cure ne. Şikira bi dil, şikira bi ziman û şikira bi amel.

Nimetên ku Xwedê dane me, ji bo wê armanca ku hatine dayîn bi kar anîn, şikira bi amel e. Înfaq jî şikireke bi amel e.

Înfaqa di rêya Allah de, îfadeyeke Qur'ana Kerîm e. Maneya wê ew e ku mirov imkanên xwe yê maddî û manewî ji bo Allah û li wan derên ku Allah emr kiriye, bi kar bîne.

Înfaq, çi maddî be çi jî manewî be, nîşana şikirê ye. Heta ew şikireke rastîn e.

Eger kesekî malê wî hebe, lê înaq neke û tenê bi zimanê xwe şikir bike, ew kes di maneya tam de şikir kiriye nayê hesibandin.

Bêguman ev şikir ne bêqîmet e û ne jî bemanê ye. Lê şikira rastîn a mal ew e ku mirov hem bi zimanê xwe şikir bike û hem jî ji malê xwe înaq bike.

Her lutfek şikireke ji cinsê xwe dixwaze. Berdewamiya şikirê dibe sedema berdewamiya lutfê.

Ji ber ku înaq şikireke bi amel e, dibe wesîleya zêdebûna nimetê.

Di Qur'ana Kerîm de Cenabê Xwedê wiha dibêje:

**“Kesê ku şikir bike, tenê ji bo xwe şikir dike.”** (Neml, 27/40)

Her wiha Allah înaqkirinê wekî deynê xweşik ku ji Allah re tê dayîn, bi nav dike.

Di ayeta Qur'ana Kerîm de wiha tê gotin:

**“Ji bo xêra xwe înaq bikin. Kesê ku xwe ji tîmatiya nefsa xwe biparêze, ew ji kesên ku xilas bûne ye. Eger hûn deynê xweşik bidin Allah, Allah wê ji bo we zêde bike û we bibexşîne. Allah Şekûr û Helîm e.”**

(Teğabûn, 64/16-17)

Di vê ayetê de tê diyarkirin ku deynên ku mirov bi înaqkirinê dide Allah, dê dîsa ji aliyê Wî ve bîna zêdekirin.

Di beşa dawî ya ayetê de, bi gotina “وَاللَّهُ شَكُورٌ حَلِيمٌ” balê dikişîne ser vê yekê ku Allah Şekûr e. Maneya Şekûr ew e ku Xwedê li hemberî şikirê, bi şikirê bersiv dide.

Allah li hemberî şikira ku mirov bi înaqkirinê dike, lutfên xwe zêde dike.

Di ayeta Qur'ana Kerîm de wiha tê gotin:

**“Eger hûn şikir bikin, Ez ê nimetên xwe ji we re zêde bikim. Lê eger hûn nankoriyê bikin, bizanibin ku ezabê Min gelekî dijwar e.”**

(Sûreya Îbrahîm, 14/7)

Ev ayet bi awayekî eşkere diyar dike ku Allah soz dide, eger mirov şikir bike, Ew ê nimetên xwe zêde bike.

Di Qur'ana Kerîm de tê vegotin ku Allah (c.c.) bi înaqkirinê çawa malan zêde dike:

**“Halê kesên ku malên xwe di rêya Allah de xerc dikin, wekî tovê genimekî ye ku heft serî jê şîn dibin û di her serî de sed heb hebin. Allah ji kê re bixwaze, çend qat zêdetir dide...”**

(Sûreya Beqere, 2/261)

**“Halê kesên ku ji bo bidestxistina razîbûna Allah û bi dilekî mutmeîn malên xwe di rêya Allah de xerc dikin, wekî halê baxçeyekî xweşik e ku li cihekî bilind be. Dema baraneke zêde lê bibare, du qat zêdetir ber dide. Eger baraneke zêde jî lê nebare, baraneke sivik jî têra wê dike. Allah her tiştê ku hûn dikin, bi temamî dibîne.”**

(Sûreya Beqere, 2/265)

Wekî ku di van her du ayetan de tê vegotin, Allah dikare malên mirovan rasterast zêde bike. Her wiha dikare bereketê bixe nav malên wan, ji derên ku qet hêvî nakin rizqê bide wan û bela û musîbetan ji wan dûr bike. Bi van awayan jî dikare malên wan zêde bike.

Di encamê de, şikir yek ji wan nirxên herî girîng e ku mirov dike mirov.

Dema şikir kêr be, mirov nikare bigihîje asta bilind a mirovahiyê. Her wiha nikare bigihîje mertebeya bendetiya rastîn jî.

Xwedê dema ku mirov afirand, ev hest xist nav fitreta wî. Divê ev hest ji zarokatiyê ve bi terbiye û

perwerdehiyê were pêşxistin.

Eger mirov wan qabiliyetên ku di fitreta wî de hene pêş nexe, an jî bi sedemên cuda fitreta xwe xerab bike, ew ê ne spasiya mirovan bike û ne jî ji Allah re şikir bike.

Ji Rebbê me duaya me ew e ku Xwedê me bi vê nimetê serfiraz bike: Em nimetên ku Wî dane me di wijdana xwe de hîs bikin û paşê van nimetan bi şikirê tacdar bikin.

## Kurteya Xutbeyê (Hutbenin Özeti)

### ŞIKIRKIRINA ALLAH Ê SPASIKIRINA MIROVAN

وَإِذْ تَأَذَّنَ رَبُّكُمْ لَئِنْ شَكَرْتُمْ لَأَزِيدَنَّكُمْ وَلَئِنْ كَفَرْتُمْ إِنَّ عَذَابِي لَشَدِيدٌ

Ê bînin bîra xwe ku: Rebbê we wiha îlan kir:

“Eger hûn şikir bikin, Ez ê nimetên xwe ji we re hîn zêdetir bikim. Lê eger hûn înkâr bikin û nankoriyê bikin, bizanibin ku ezabê Min gelekî dijwar e!” (Sûreya Îbrahîm, 14/7)

مَنْ لَا يَشْكُرِ النَّاسَ لَا يَشْكُرِ اللَّهَ

“Kesê ku spasiya mirovan neke, şikira Allah jî nake.” (Tirmizî, Birr, 35)

**Birayên min ên hêja, mumînên delal!**

Mijara xutbeya me ya îro, “Mûnasebeta Şikir û Înfaqê” ye.

Şikir ew e ku mirov li hemberî nimet û qencyên ku jê re hatine kirin, minnetdariya xwe nîşan bide. Xwedê dema ku mirov afirand, hesta şikirkirinê xist nav fitreta wî. Şikirkirin di heman demê de emrekî dînî jî ye.

Di Qur’ana Kerîm de Cenabê Xwedê wiha dibêje: “Ji Min re şikir bikin û li hemberî Min nankoriyê nekin.” (Beqere, 2/152)

Şikir ne tenê bi ziman e. Şikira bi dil û bi amel jî heye. Nimetên ku Allah dane me, ji bo armanca wan bi kar anîn, şikira bi amel e. Înfaq jî şikireke bi amel e.

Înfaq ew e ku mirov imkanên xwe yên maddî û manewî ji bo Allah û li wan derên ku Wî emr kiriye, bi kar bîne.

Kesekî ku malê wî heye, lê înfaq nake û tenê bi ziman şikir dike, di maneya tam de şikir nekiriye. Lewra her lutfek şikireke ji cinsê xwe dixwaze.

Xwedê di Qur’ana Kerîm de wiha dibêje: “Eger hûn şikir bikin, Ez ê nimetên xwe ji we re zêde bikim. Lê eger hûn nankoriyê bikin, bizanibin ku ezabê Min gelekî dijwar e.” (Îbrahîm, 14/7)

Her wiha di ayeteke din de wiha tê gotin:

“Halê kesên ku malên xwe di rêya Allah de xerc dikin, wekî tovê genimekî ye ku heft serî jê şîn dibin û di her serî de sed heb hebin. Allah ji kê re bixwaze, çend qat zêdetir dide...” (Beqere, 2/261)

Ev ayet nîşan didin ku înfaq dibe wesîleya zêdebûn û bereketa nimetên Allah. Xwedê dikare malên mirovan zêde bike, bereketê bixe nav wan û ji derên ku qet hêvî nakin rizqê bide wan.

**Birayên min ên hêja!**

Şikir ne tenê li hemberî Xwedê ye. Spasiya mirovan kirin jî girîng e. Pêxemberê me (s.a.s.) di hedîseke şerîf de wiha dibêje: “Kesê ku spasiya mirovan neke, ji Allah re jî şikir nake.” (Tirmizî, Birr, 35)

Her wiha di hedîseke din de wiha hatiye gotin: “Kesê ku ji bo tiştê hindik şikir neke, ji bo tiştê zêde jî şikir nake.” (Ahmed b. Henbel, Musned, 6/278, 375)

Ji ber vê yekê, divê em ji zarokatiyê ve hesta şikirkirinê bi terbiye û perwerdehiyê pêş bixin. Lewra şikir yek ji wan nirxên herî girîng e ku mirov dike mirov.

Di encamê de, şikir û înfaq ji hev nayên veqetandin. Şikira rastîn ew e ku mirov hem bi dil, hem bi ziman û hem jî bi amel şikir bike.

Ji Rebbê me duaya me ew e ku Xwedê me bi vê nimetê serfiraz bike: Em nimetên ku Wî dane me di wijdana xwe de hîs bikin û paşê van nimetan bi şikirê tacdar bikin. Amîn!